

“Any State legislation which stultifies or sets at naught an enactment validly made by Parliament would be wholly ultra vires.”

(Supreme Court Judgment)

(See Para 4 of Resolution No. 1)

MAHARASHTRA FEDERATION OF UNIVERSITY & COLLEGE TEACHERS' ORGANISATIONS (MFUCTO)

महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या कार्यकारी मंडळाच्या रविवार, दिनांक २२ सप्टेंबर २०१९

रोजीच्या बैठकीत संमत करण्यात आलेला

तराव क्रमांक : १

भारतीय संसदेने केलेला “विद्यापीठ अनुदान आयोग अधिनियम १९५६” हा कायदा, या कायदान्वये विद्यापीठ अनुदान आयोगाला रेग्युलेशन्स करण्याचे दिलेले अधिकार व त्या रेग्युलेशन्सच्या बंधनकारकतेवर इतर राज्यशासनांनी हल्ले करण्याचे अनेक प्रकार विविध राज्यांमध्ये यापूर्वी घडलेले आहेत. महाराष्ट्र राज्यामध्ये मात्र असा प्रकार यापूर्वी कधीही घडलेला नव्हता. तो आज आता सातव्या वेतन आयोगाच्या वेळी घडलेला आहे. इतर राज्यांनी केलेल्या हल्ल्यामध्ये एका प्रकरणात ज्येष्ठ शास्त्रज्ञ व विद्यापीठ अनुदान आयोगाचे माजी अध्यक्ष डॉ. यशपाल यांना याचिकाकर्ते म्हणून सर्वोच्च न्यायालयामध्ये याचिका दाखल करावी लागली होती. "Prof. Yashpal and another, Petitioners v. State of Chhattisgarh and others... Respondents." (AIR 2005 SUPREME COURT 2026) या प्रकरणामध्ये मा.सर्वोच्च न्यायालयाच्या तीन न्यायमूर्तींच्या खंडपीठाने निर्णय दिला. (यापुढे उल्लेख यशपाल प्रकरणातील निर्णय असा) या निर्णयाच्या पहिल्याच परिच्छेदाची सुरुवात पुढीलप्रमाणे आहे:-

"1. Professor Yashpal, an eminent Scientist and former Chairman of University Grants Commission, has filed Writ Petition No.19 of 2004 under Article 32 of the Constitution by way of public interest litigation for declaring certain provisions of The Chhattisgarh Niji Kshetra Vishwavidyalaya (Sthapana Aur Viniyaman) Adhiniyam, 2002 as ultra vires and for quashing of the notifications issued by State of Chhattisgarh"

२. दिनांक ११.२.२०१५ रोजी यशपाल प्रकरणामध्ये मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या तीन न्यायमूर्तींच्या खंडपीठाने जो निर्णय दिला त्या निर्णयामध्ये मा.सर्वोच्च न्यायालयाच्या निरनिराळ्या १२-१३ निर्णयांचे संदर्भ नमूद केले असून सर्वोच्च न्यायालयाचे हे सर्वच निर्णय रेग्युलेशन्सच्या बाजूने आहेत. या निर्णयातील अतिशय महत्त्वाचा समजला जाणारा निर्णय म्हणजे "State of Tamil Nadu v. Adhiyaman Educational and Research Institute, 1994 AIR SCW 2179: (1995) 4 SCC 104 17, 38" हा सांगता येईल. (यापुढे उल्लेख तामिळनाडू प्रकरणातील निर्णय असा)

३. तामिळनाडू प्रकरणामध्ये दिलेल्या निर्णयाच्या परिच्छेद 41 (i) (ii)

मध्ये मा. सर्वोच्च न्यायालयाने पुढील महत्त्वपूर्ण निष्कर्ष नोंदविले आहेत :-

"(i) The expression 'coordination' used in Entry 66 of the Union List of the Seventh Schedule to the Constitution does not merely mean evaluation. It means harmonisation with a view to forge a uniform pattern for a concerted action according to a certain design, scheme or plan of development. **It, therefore, includes action not only for removal of disparities in standards but also for preventing the occurrence of such disparities.** It would, therefore, also include power to do all things which are necessary to prevent what would make 'coordination' either impossible or difficult. This power is absolute and unconditional and in the absence of the valid compelling reasons, it must be given its full effect according to its plain and express intention.

(ii) **To the extent that the State legislation is in conflict with the Central legislation though the former is purported to have been made under Entry 25 of the Concurrent List but in effect encroaches upon legislation including subordinate legislation made by the Centre under Entry 25 of the Concurrent List or to give effect to Entry 66 of the Union List, it would be void and inoperative."**

केंद्रसूचीतील ६६ व्या क्रमांकावरील विषय व समवर्ती सूचीतील २५ व्या क्रमांकावरील विषय याबाबत केंद्रीय कायदान्वये विद्यापीठ अनुदान आयोगाला दिलेल्या अधिकारानुसार करण्यात आलेले रेग्युलेशन्स किंवा हा कायदा यांच्या विरोधात असलेला राज्यशासनाचा कोणताही कायदा किंवा त्या कायद्यांतर्गत करण्यात आलेले उपविधान रद्द होईल इतका स्पष्टपणाचा हा निर्णय आहे.

४. डॉ.यशपाल प्रकरणामध्ये दिलेल्या निर्णयाच्या परिच्छेद ३२ मध्ये

“ To the extent that the State legislation is in conflict with the Central legislation... including subordinate legislation made by the Centre under Entry 25 of the Concurrent List or to give effect to Entry 66 of the Union List, it would be void and inoperative.”

(Supreme Court Judgment See Para 3 of Resolution No. 1)

मा.सर्वोच्च न्यायालयाने पुढीलप्रमाणे निष्कर्ष नोंदविला आहे :-

"32. Any State legislation which stultifies or sets at naught an enactment validly made by Parliament would be wholly ultra vires. We are fortified in our view by a Constitution Bench decision in R. Chitralkha v. State of Mysore AIR 1964 SC 1823 where power of the State under Entry 11 List II (as it then existed), and Entry 25 List III qua Entry 66 List I came up for consideration."

५. डॉ.यशपाल प्रकरणातील सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयाचा परिच्छेद २० पुढीलप्रमाणे आहे :-

"20. The consistent and settled view of this Court, therefore, is that in spite of incorporation of Universities as a legislative head being in the State List, the whole gamut of the University which will include teaching, quality of education being imparted, curriculum, standard of examination and evaluation and also research activity being carried on will not come within the purview of the State legislature on account of a specific Entry on co-ordination and determination of standards in institutions for higher education or research and scientific and technical education being in the Union List for which the Parliament alone is competent. It is the responsibility of the Parliament to ensure that proper standards are maintained in institutions for higher education or research throughout the country and also uniformity in standards is maintained."

६. मध्यप्रदेशातील महाविद्यालयीन प्राध्यापक संघटनेने २१ ऑगस्ट २०१९ रोजी विद्यापीठ अनुदान आयोगाकडे "प्रांतीय शासकीय महाविद्यालयीन प्राध्यापक संघ, भोपाल द्वारा विश्वविद्यालय अनुदान आयोग के माननीय अध्यक्ष को संबोधित पत्र दिनांक २१ अगस्त, २०१९ के माध्यम से अवगत कराया गया है कि मध्यप्रदेश शासन के द्वारा यूजीसी रेगुलेशन २०१० एवं २०१८ का पालन नहीं किया जा रहा है। इसके कारण मध्यप्रदेश में कार्यरत शिक्षकों को भर्ती नियमों, पदोन्नतियों एवं वेतनमानों के बावत कई तरह की समस्याओं का सामना करना पड़ रहा है" अशी तक्रार केली. तर विद्यापीठ अनुदान आयोगाने पंधरा दिवसांच्या आत ३ सप्टेंबर २०१९ रोजी मध्यप्रदेश शासनाच्या उच्च शिक्षण विभागाच्या प्रधान सचिवांना "उपरोक्त विषय में आपसे अनुरोध है कि यूजीसी रेगुलेशन के अनुसार कैरियर एडवांसमेंट स्कीम एवं यूजीसी द्वारा प्रदत्त अन्य लाभों को प्रदेश के सभी शैक्षिक संस्थानों में कार्यरत शिक्षकों को प्रदान करने हेतु उचित कार्यवाही करने का कष्ट करें" असे कळविले. (१५५/१९) हीच बाब महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाने १३ जुलै २०१९ च्या निवेदनाने विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या अध्यक्षांना कळविली. (१३३/१९) महाराष्ट्रातील शेकडो शिक्षकांनी विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या दिल्लीस्थित कार्यालयासमोर सोमवार, दिनांक २२ जुलै २०१९ रोजी धरणे आंदोलनाद्वारे लक्षात आणून दिली. दिनांक ३० जुलै २०१९ रोजी प्रत्यक्ष आयोगाच्या अध्यक्षांची भेट घेऊन, चर्चा करून या महासंघाच्या शिष्टमंडळाने ही बाब आयोगाच्या लक्षात आणून दिली. (१३६/१९) आजपावेतो विद्यापीठ अनुदान आयोगाकडून याबाबत कोणतीही कारवाई झाली नाही. ही बाबसुद्धा आजच्या बैठकीत विचारात घेण्यात आली.

७. सर्वोच्च न्यायालयाच्या एका मागून एक निर्णयांनी ही स्थिती वारंवार स्पष्ट केलेली असतांना आज विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या कायद्यावर आणि

त्या रेग्युलेशन्सवर महाराष्ट्र राज्याच्या उच्च शिक्षण विभागाने दिनांक ८ मार्च २०१९ (३७/१९) रोजीचा शासननिर्णय निर्गमित करून जबरदस्त हल्ला चढविला आहे. हे जेवढे घटनाबाह्य, बेकायदेशीर व हास्यास्पद आहे तेवढीच याबाबतीत महाराष्ट्रातील विद्यापीठांची वर्तणूक सुद्धा निंदनीय, घटनाबाह्य व बेकायदेशीर आहे. महाराष्ट्रातील बहुतेक विद्यापीठांमध्ये विधी विषयक अभ्यासक्रम आहेत. एल.एल.बी व एल.एल.एम. या अभ्यासक्रमांसाठी तज्ज्ञ शिक्षक या विद्यापीठांमध्ये कार्यरत आहेत. विधी क्षेत्रामध्ये संशोधनाचे कार्यसुद्धा यातील विद्यापीठातून केले जाते. या सर्वच विद्यापीठांचे मा.कुलगुरू हे उच्च विद्याविभूषित असून त्यांनी विद्यापीठ अनुदान आयोगाने शिफारस केलेली व केंद्रशासनाने मान्य केलेली वेतनपूर्वरचनेची व्यवस्था महाराष्ट्रमध्ये प्रत्यक्षात अंमलात आणण्यासाठी जे आदेश किंवा निदेश निर्गमित केलेले आहेत. त्यातून उभे राहणारे चित्र दयनीय आहे.

(A) विद्यापीठ अनुदान आयोगाने शिफारस केलेल्या व केंद्रशासनाने मान्य केलेल्या वेतनश्रेण्या अंमलात आणण्यासाठी (1) University of Mumbai, Mumbai (2) Savitribai Phule Pune University, Pune (3) Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Aurangabad (4) Punyashlok Ahilyadevi Holkar Solapur University, Solapur या चार विद्यापीठांच्या मा.कुलगुरूंनी याबाबतचे आदेश/निदेश निर्गमित केलेले आहेत, ते पाहिले तर विद्यापीठ अनुदान आयोग कायदा १९५६ व त्या कायद्याने दिलेल्या अधिकारांचा वापर करून केंद्रशासनाच्या पूर्व संमतीने विद्यापीठ अनुदान आयोगाने प्रख्यापित केलेले व भारत शासन राजपत्रामध्ये प्रकाशित झालेले रेग्युलेशन्स असे काही अस्तित्वात आहेत याची नोंद घेण्यास या विद्यापीठांच्या कुलगुरूंनी सामूहिकपणे व स्पष्टपणे नकार दिलेला आहे. त्यांच्या आदेश/निदेशामध्ये 'रेग्युलेशन्स' बाबतचा साधा उल्लेख सुद्धा नाही. मात्र उच्च शिक्षण खात्याच्या ८ मार्च २०१९ च्या शासननिर्णयाची अंमलबजावणी करण्यात यावी अशी अंधश्रद्धा पसरविणारा एकमुखी सूर त्या सर्व आदेश/निदेशात नमूद आहे. महाराष्ट्रातील (5) Shivaji University, Kolhapur (6) Kavayitri Bahinabai Chaudhari North Maharashtra University, Jalgaon या दोन विद्यापीठांनी आपल्या आदेश/निदेशाच्या प्रस्तावनेत रेग्युलेशन्सचा नावापूरता उल्लेख केला असून रेग्युलेशन्सच्या अंमलबजावणीबाबत मात्र मौन पाळणे पसंत केले आहे. (7) Swami Ramanand Teerth Marathwada University, Nanded या विद्यापीठाने रेग्युलेशन्स ज्या मर्यादित शासननिर्णयाने मान्य केले आहे त्या मर्यादित अंमलात आणावे असे नमूद केले आहे.

(B) रा.तु.म.नागपूर विद्यापीठाच्या मा.कुलगुरूंनी काढलेल्या निदेशाचे (Direction No.20 of 2019) चे काळजीपूर्वक अवलोकन करता असे दिसून येते की, पहिल्याच परिच्छेदात निदेशांचे लघुशिर्षक पुढीलप्रमाणे नमूद आहे :- "Implementation of Revised Pay-scales of Teachers in University and Affiliated Colleges, as per 7th Central Pay Commission and UGC Regulations on Minimum Qualifications for Appointment of Teachers and other Academic Staff in Universities and Colleges and Measures for the Maintenance of Standards In Higher Education, 2018, Direction, 2019." लघुशिर्षकात रेग्युलेशन्सचा उल्लेख आहे. व्याख्येमध्ये विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या रेग्युलेशन्सचा उल्लेख केलेला आहे. त्याच्या अंमलबजावणीच्या भागामध्ये मात्र "4. All the provisions of Maharashtra Government Resolution No Misc-2018/C.R.56/18/UNI-1 dt. 8th March 2019, including all the appendices thereto shall have the effect and shall be applicable for all the teachers and staff of equivalent cadre of the university departments, conducted colleges,

**“केंद्र शासनाने मान्य केलेल्या रेग्युलेशन्स मध्ये राज्यशासनाच्या उच्च शिक्षण विभागाला दुरुस्त्या करता येतात”
अशी भूमिका घेणे म्हणजे निव्वळ
अंधश्रद्धा पसरविणे
होय.**

(ठराव क्रमांक १ चा परिच्छेद ८.३ पहा.)

university institutions, affiliated colleges and recognized institutions of higher learning of the university" असा उल्लेख केलेला आहे.

(C) गोंडवाना विद्यापीठाच्या मा.कुलगुरुंनी जे निदेश (Direction No. 13 of 2019) निर्गमित केलेले आहेत. त्यामध्ये "विद्यापीठ अनुदान आयोगाचे रेग्युलेशन्स व उच्च शिक्षण विभागाचा शासननिर्णय अंमलात आणा" असे आदेशित केले आहे. दोनमध्ये परस्पर विरोध आला तर काय करा? याबाबत कोणताही उल्लेख त्यांच्या निदेशामध्ये नाही. त्यांच्या निदेशातील परिच्छेद ५ पुढीलप्रमाणे आहे :-

"5. The revision of pay scales shall be subject to various provisions of this scheme of revision of pay scales as contained in the enclosed letters (Appendix-III) and regulation issued by UGC and Government Resolution by Government of Maharashtra and amendments thereof from time to time in this behalf."

(D) सं.गा.बा.अमरावती विद्यापीठाच्या कुलगुरुंनी तर आपल्या निदेशामध्ये विद्यापीठ अनुदान आयोगाने शिफारस केलेल्या व केंद्रीय मंत्रिमंडळाने मान्य केलेल्या वेतनश्रेण्यांची व्यवस्था उच्च शिक्षण विभागाच्या शासननिर्णयाने मान्य केली असेल तेवढ्या प्रमाणातच अंमलात आणावी असे पुढील शब्दात आदेशित केलेले आहे :-

"4) Provisions contained in the UGC-Regulations-2018 vide Notification dated 18th July, 2018 shall be applicable, to the extent as they are accepted by the Higher & Technical Education Department of Govt. of Maharashtra vide its Govt. Resolution No. Misc.2018/C.R.56/18/UNI-I dated 8th March, 2019."

८. एका विशेष व चमत्कारिक घटनाक्रमाचे तपशील नमूद करणे या कार्यकारी मंडळाला आवश्यक वाटते. "विद्यापीठ अनुदान आयोग अधिनियम १९५६" च्या कलम २६ व इतर तदनुषंगिक कलमांनी दिलेल्या अधिकारांचा वापर करून विद्यापीठ अनुदान आयोगाने १८ जुलै २०१८ ला पुढे जे रेग्युलेशन्स निर्गमित केले त्या रेग्युलेशन्सचा मसुदा अंतिम करण्यासाठी विद्यापीठ अनुदान आयोगाने सहा सदस्यांची एक मसुदा समिती दिनांक ३ ऑगस्ट २०१७ रोजीच्या आदेशान्वये (१७/१५४) स्थापीत केली होती. संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठाचे मा. कुलगुरु हे या समितीचे एक सदस्य होते. या समितीसमोर घटनेतील तरतुदी, संसदेने केलेला कायदा, विद्यापीठ अनुदान आयोगाची रेग्युलेशन्स करण्याची शक्ती व त्यांची बंधनकारकता याबाबतची सारी कागदपत्रे ठेवण्यात आलेली होती व रेग्युलेशन्स निर्गमित झाल्यानंतर विद्यापीठ अनुदान आयोगाने तसे पत्रही काढलेले होते. असे असतांना त्या रेग्युलेशन्समधील फक्त उच्च शिक्षण विभागाने मान्य केला तेवढाच भाग अंमलात आणावा असे निदेश कुलगुरु निर्गमित करतात हे अत्यंत आश्चर्यकारक, विशेष व चमत्कारिक होय.

८.१ महाराष्ट्र शासनाच्या उच्च शिक्षण विभागाने दिनांक १४ ऑगस्ट २०१९ (१५/१९) रोजी एक शासननिर्णय निर्गमित केला असून त्याअन्वये "शासननिर्णयाद्वारे अध्यापकांच्या सातव्या वेतन आयोगातील त्रुटीवर विचार करून शिफारशी करण्यासाठी" एक समिती गठीत केली आहे. संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठाचे मा.कुलगुरु हे त्या समितीचे अध्यक्ष आहेत. खाली नमूद केलेल्या दोन त्रुट्या 'उच्च शिक्षण विभागाच्या लक्षात आणून देण्याच्या धर््याचा अभाव' एवढी एकच त्रुटी या त्रुटी समितीच्या लक्षात आली तरी सर्व त्रुट्या दूर

होतील. :-

(i) भारताच्या घटनेने केंद्रसूचीत समाविष्ट केलेल्या विषयांच्या बाबतीत संसदेने केलेला "कायदा व त्या कायद्याच्या अंतर्गत करण्यात आलेले उपविधान" यावर राज्यशासनाला दुरुस्त्या करण्याचा कोणताही अधिकार नाही.

(ii) राज्याच्या मंत्रिमंडळाने थकवाकी अदा करण्याबाबत ठामपणे निर्णय घेतलेला असतांना तेवढाच भाग लपवून ठेवण्याचा व शासननिर्णयात समाविष्ट न करण्याचा अधिकार महाराष्ट्र शासनाच्या उच्च शिक्षण विभागाला भारताच्या घटनेने दिलेला नाही.

८.२ केंद्रसूचीतील विषयावर केंद्राने केलेल्या कायद्याच्या विरोधात जाणारा कायदा राज्यशासनाला करता येत नाही. पूर्वीच असा काही कायदा केला असेल तर त्यातील केंद्रीय कायद्याच्या विरोधात असलेल्या तरतुदी विसंगतीच्या प्रमाणात रद्दबातल होतात अशी घटनात्मक व्यवस्था असतांना "केंद्रशासनाने केंद्रसूचीतील विषयावर केलेल्या कायद्यातील जेवढ्या तरतुदींना उच्च शिक्षण विभागाच्या शासननिर्णयाने मान्यता दिली असेल तेवढ्याच तरतुदी अंमलात आणाव्यात," ही एक अंधश्रद्धा होय. या अंधश्रद्धेचे नेतृत्व करण्याचे भाग्य संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठाच्या कुलगुरुंना लाभावे ही मोठी दुर्दैवाची गोष्ट आहे.

८.३ केंद्रसूचीतील किंवा समवर्ती सूचीतील एखाद्या विषयावर "संसदेने/केंद्र शासनाने पारित केलेला एखादा अधिनियम व त्या अधिनियमाने अधिकार दिल्यावरून करण्यात आलेले उपविधान, विनियम किंवा नियम" यांच्या विरोधात जाईल असा "कोणताही अधिनियम राज्यशासनाला करता येत नाही" पूर्वीच केला असेल तर त्यातील केंद्रीय तरतुदींशी विसंगत असणारा भाग (मग तो राज्याच्या अधिनियमात असेल, उपविधानात असेल किंवा परिणियमात, नियमात असेल) विसंगतीच्या प्रमाणात रद्द होईल" या घटनेतील तरतुदीकडे व त्या प्रकारच्या मा.सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेल्या अनेक निर्णयांकडे दुर्लक्ष करून "केंद्र शासनाने मान्य केलेल्या रेग्युलेशन्स मध्ये राज्यशासनाच्या उच्च शिक्षण विभागाला दुरुस्त्या करता येतात" अशी भूमिका घेणे म्हणजे निव्वळ अंधश्रद्धा पसरविणे होय. बुवाबाजी, चमत्कार, भाकडकथा, कपालेकल्पित स्थितीकथन, विज्ञाननिष्ठतेचा अभाव, कार्यकारण संबंध लक्षात घेण्याची बुद्धीची मर्यादित क्षमता यातून अंधश्रद्धा जन्माला येतात. पण स्पष्टपणे घटनेत असलेल्या तरतुदी व सर्वोच्च न्यायालयाचे एकमुखी निर्णय यांना खुंटीवर टांगून अंधश्रद्धांचे भरघोस पीक घेता येते, हे महाराष्ट्रातील विद्यापीठांनी जगाला दाखवून दिले आहे. अंधश्रद्धा पसरविण्याच्या या कामाचे नेतृत्व संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठाचे कुलगुरु करतात हे पाहून त्या संतांचा आत्मा तळमळला तर त्यात नवल ते काय? अमरावती येथे अंधश्रद्धा निर्मूलन समितीचे मुख्य कार्यालय उघडून त्याची एक एक शाखा इतर विद्यापीठांच्या कार्यालयात उघडावी लागेल अशी ही स्थिती आहे. विद्यापीठ कारभाराविषयीच्या घटनात्मक व कायदेशीर स्थितीविषयीच्या संपूर्ण अज्ञानाचे हे जे जाहीर प्रदर्शन सर्व विद्यापीठांनी सामुहिकरित्या मांडले आहे ते महाराष्ट्राच्या उच्च शिक्षण क्षेत्राला खचितच लाजेने मान खाली घालायला लावणारे आहे.

८.४ या महासंगाने घेतलेल्या निर्णयानुसार घटक संघटनांच्या नेतृत्वाखाली शेकडो शिक्षकांनी १७ जून २०१९ रोजी प्रत्येक विद्यापीठाच्या मा.कुलगुरुंना एक तपशीलवार निवेदन देऊन ही घटनात्मक स्थिती त्यांच्या लक्षात आणून दिली. "विद्यापीठाचे कुलगुरु या नात्याने आपल्या अखत्यारीत असलेल्या राज्यशास्त्र विभाग, घटनाशास्त्र विभाग व विधी विभाग यातील तज्ज्ञांशी चर्चा करून आपण राज्यशासनाला यासंदर्भात अभ्यासपूर्ण सल्ला द्यावा व विद्यापीठावर आलेल्या या घटनात्मक संकट प्रसंगी निश्चित व उघड भूमिका घेऊन या विषयावर व विषयोक्त ठरावातील इतर बाबींवर आपले अभ्यासपूर्ण मत

बुवाबाजी, चमत्कार, भाकडकथा, कपालेकल्पित स्थितीकथन, विज्ञाननिष्ठतेचा अभाव, कार्यकारण संबंध लक्षात घेण्याची बुद्धीची मर्यादित क्षमता यातून अंधश्रद्धा जन्माला येतात. पण स्पष्टपणे घटनेत असलेल्या तरतुदी व सर्वोच्च न्यायालयाचे एकमुखी निर्णय यांना खुंटीवर टांगून अंधश्रद्धांचे भरघोस पीक घेता येते, हे महाराष्ट्रातील विद्यापीठांनी जगाला दाखवून दिले आहे.

(ठराव क्रमांक १ चा परिच्छेद ८.३ पहा.)

शासनास कळवावे" अशी विनंती या निवेदनातून करण्यात आली होती. त्यावर कुलगुरूंनी काय कारवाई केली? तर एका विद्यापीठाच्या मा.कुलगुरूंनी संघटनेला पत्र पाठवून पुढीलप्रमाणे कळविले :- "प्राप्त निवेदनातील बाबी ह्या शासनाशी निगडित असल्यामुळे सदर निवेदन आपल्याकडे माहितीकरीता व आवश्यकत्या मार्गदर्शनाकरीता पाठविण्यात येत असून सदर निवेदनाच्या संदर्भात आवश्यक मार्गदर्शन प्राप्त झाल्यास संघटनेला तसे कळविण्यात येईल." कुलगुरूंच्या कार्यालयापासून १०० फुटावर कार्यरत असलेल्या विधी विभागाच्या 'प्रोफेसर' दर्जाच्या विभाग प्रमुखाशी सल्लामसलत करणे कुलगुरूंना निरर्थक वाटावे व अशा घटनात्मक प्रश्नावर कुलगुरूंनी मंत्रालयातील 'बडेबाबु'चे मार्गदर्शन मागावे यावरून आमच्या विद्यापीठाच्या प्रशासनाचा प्रवास कोणत्या भयसूचक मार्गावरून चालू आहे याचे पुरेसे दर्शन होते.

८.५ विद्यापीठातील विधी विभागाच्या प्रमुखांशी चर्चा करणे अडचणीचे वाटत असेल तर घटनात्मक स्थितीच्या या अज्ञान पालनकर्त्यांनी भारतीय घटनेचे कलम २५४ एकदा निदान वाचून तरी पहावे अशी विनंती करण्याशिवाय आपण या क्षणी वेगळे काही करू शकत नाही याचे या कार्यकारी मंडळाला मानपासून दुःख वाटते.

९. भारतीय संविधानाच्या सातव्या परिशिष्टात केंद्रसूचीमध्ये असलेला विषय क्रमांक ६६, समवर्ती सूचीमध्ये असलेला विषय क्रमांक २५, तसेच घटनेतील कलम २४५, २४६, भारतीय घटनेतील तरतुदींचा वापर करून संसदेने केलेला "विद्यापीठ अनुदान आयोग अधिनियम १९५६" व त्या कायद्यातील कलम २६ चा वापर करून विद्यापीठ अनुदान आयोगाने केलेले रेग्युलेशन्स, या रेग्युलेशन्सच्या बंधनकारक स्वरूपाबद्दल मा. सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेले निर्णय, याशिवाय महाराष्ट्र शासनाच्या शासननिर्णयामुळे व सर्वच विद्यापीठांनी निर्गमित केलेल्या आदेश/निदेशांमुळे जे उच्च शिक्षण क्षेत्रावर संकट ओढवलेले आहे त्या संकटातून बाहेर पडण्यासाठी काय उपाययोजना करण्यात याव्यात याबाबतीत महासंघाच्या कार्यकारी मंडळाच्या आज झालेल्या बैठकीमध्ये तपशीलवारपणे विचार करण्यात आला. वेतनश्रेण्यांची उतरंड हा भाग वेतनश्रेण्यांसह रेग्युलेशन्समध्ये समाविष्ट करण्यात आलेला नाही. ही बाबसुद्धा काळजीपूर्वक विचारात घेण्यात आली. "सातवा वेतन आयोग लागू केल्यामुळे अकृषि विद्यापीठे व संलग्नित अशासकीय अनुदानित महाविद्यालयातील सुमारे २६ हजार ७४१ शिक्षक व शिक्षक समकक्ष पदावरील कर्मचाऱ्यांना याचा लाभ होणार आहे. वेतन आयोगातील तरतुदी १ जानेवारी २०१६ पासून लागू केल्याने ३१ मार्च २०१९ पर्यंत २५८४ कोटी ४७ लाख एवढा वाढीव खर्च येणार असून त्यामध्ये राज्य शासनाचा ५० टक्के हिस्सा व केंद्र शासनाचा ५० टक्के हिस्सा आहे. या खर्चास मान्यता देण्यात आली असून १ एप्रिल २०१९ नंतर येणाऱ्या ८०० कोटी रुपयांच्या वाढीव खर्चासही मान्यता देण्यात आली आहे." असा निर्णय राज्याच्या मंत्रिमंडळाने घेतलेला आहे (८५/१९) असे खुद्द राज्याच्या मा.मुख्यमंत्र्यांच्या सचिवालयाने जाहीर केल्यानंतर शासननिर्णय काढतांना तेवढीच तरतूद वेगळी लपवून ठेवण्याचा किंवा त्या तरतुदीचा समावेश शासननिर्णयामध्ये न करण्याचा अधिकार उच्च शिक्षण विभागातील नोकरशाहीस भारतीय घटनेच्या कोणत्याही कलमान्वये बहाल करण्यात आलेला नाही.

१०. वेतनश्रेण्या रेग्युलेशन्समध्ये समाविष्ट नाहीत, हे खरे असले तरी वेतन व्यवस्थेशी संबंधित अनेक बाबी रेग्युलेशन्समध्ये समाविष्ट करण्यात आल्या असून त्यांची अंमलबजावणी बंधनकारक आहे. त्यामुळे विद्यापीठीय व महाविद्यालयीन शिक्षक तसेच प्राचार्य यांच्यातील अनेक घटकांना शासननिर्णयातील विसंगतीने विपरितरीत्या प्रभावित केलेले आहे. अशा निर्णयातील विसंगत तरतुदींची एक यादी या महासंघाने केंद्रीय शिक्षणमंत्री व राज्यमंत्री यांना सादर केलेल्या निवेदनाच्या परिच्छेद ४.३ मध्ये नमूद केलेली आहे. या यादीला परिपूर्ण करण्यास आणखी वाव आहे याची या कार्यकारी मंडळाला जाणीव आहे.

११. दिनांक ८ मार्च २०१९ रोजीचा शासननिर्णय निर्गमित झाला व त्याची प्रत्यक्ष अंमलबजावणी सुरू झाली असून २.५७ च्या सुत्रानुसार नवीन वेतनश्रेण्या महाराष्ट्रभर प्रत्यक्षात अंमलात आल्या असतांना या शासननिर्णयाने उभे केलेले संकट निवारण्यासाठी काय उपाययोजना करावी? याचा विचार करण्यात आला.

(i) उच्च शिक्षण विभागाच्या शासननिर्णयांनी उभी केलेली विपरित व विसंगत व्यवस्था संपूर्णपणे बेकायदेशीर व घटनाबाह्य असल्यामुळे त्या विरुद्ध न्यायालयीन संघर्ष उभा करावा असा निर्णय घेण्यात येत आहे. अशा संघर्षासाठी उभे करावयाचे विधिज्ञबळ व त्यासाठीचे अर्थबळ उभे करण्याचाही निर्णय घेण्यात येत आहे.

(ii) अर्थबळ उभारणीच्या बाबतीत प्रत्येक विद्यापीठीय व महाविद्यालयीन

शिक्षकाचा स्वेच्छाधीन सहभाग हा रूपये ३ हजार असावा. संघटनेकडे हे अर्थबळ रेखांकित धनादेशाद्वारेच स्वीकारण्यात यावे व त्याचा विनियोग सुद्धा रेखांकित धनादेशाद्वारेच करण्यात यावा. असा निर्णय घेण्यात आला आहे.

(iii) सातव्या वेतन आयोगाच्या थकवाकीबाबत मंत्रिमंडळाने निर्णय घेतला असतांना उच्च शिक्षण विभागाने तेवढाच भाग लपवून ठेवणे किंवा तेवढाच भाग शासननिर्णयात नमूद न करण्याचे कृत्य हे संपूर्णपणे बेकायदेशीर व घटनाबाह्य होय. इतर कोणत्याही वर्गाच्या बाबतीत एक रुपयाचेसुद्धा अर्थसहाय्य केंद्र शासनाकडून मिळत नाही. विद्यापीठीय व महाविद्यालयीन शिक्षकांच्या बाबतीत केंद्राकडून ५० टक्के अर्थसहाय्य उपलब्ध होते. असे असतांना इतर सर्व वर्गाच्या बाबतीत थकवाकी अदा करण्याबाबतच्या तरतुदी समाविष्ट करून शासननिर्णय निर्गमित करण्यात आले. मात्र विद्यापीठीय व महाविद्यालयीन शिक्षकांच्या बाबतीत तसे करण्यात आलेले नाही. हे कृत्य भेदभाव करणारे असून भारतीय घटनेच्या कलम १४ चा भंग करणारे आहे. यासंदर्भात याचिका मा. मुंबई उच्च न्यायालयासमोर दाखल करण्यात यावी व याबाबतची जबाबदारी 'बुकटू'ने पार पाडावी असा निर्णय घेण्यात आलेला आहे. याबाबतचे अर्थबळ सुद्धा 'बुकटू'च्या क्षेत्रातील शिक्षकांनी 'बुकटू'च्या सुपूर्द करावे.

(iv) विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या रेग्युलेशन्समध्ये राज्याच्या उच्च शिक्षण विभागाने शासननिर्णय काढून दुरुस्त्या करणे हे पूर्णपणे बेकायदेशीर व घटनाबाह्य आहे. घटनात्मक मर्यादांचे उल्लंघन करणारे व कमालीच्या शिरजोरपणाचे (Gross insubordination) कृत्य होय. यासंदर्भात याचिका मुंबई उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठासमोर दाखल करण्यात यावी व याबाबतची कार्यवाही नागपूर विद्यापीठ शिक्षक संघाने (NUTA) पार पाडावी. याबाबतचे अर्थबळ सुद्धा 'नुटा'च्या क्षेत्रातील शिक्षकांनी 'नुटा'च्या सुपूर्द करावे.

(v) महासंघाच्या इतर सर्व घटक संघटनांच्या क्षेत्रातील शिक्षकांनी निर्धारित केलेले अर्थसहाय्य 'एमफक्टो'च्या सुपूर्द करावे. त्या त्या घटक संघटनांचे पदाधिकारी याबाबतची जबाबदारी पार पाडतील. मुंबई आणि नागपूर उच्च न्यायालयातील प्रकरणांची प्रगती कशी होत आहे, हे पाहून त्या ठिकाणी, किंवा अंतरिम आदेश मिळविण्याच्या प्रयोजनार्थ सर्वोच्च न्यायालयात जाण्याची स्थिती आल्यास त्याबाबत, आणखी ज्येष्ठ विधिज्ञ उभे करण्याची गरज पडल्यास त्याबाबतीत, महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या पातळीवर निर्णय घेतला जाईल. तेथे उपलब्ध असलेले अर्थसहाय्य अतिरिक्त विधिज्ञ बळ उपलब्ध करण्यास्तव घ्यावयाचे निर्णय 'एमफक्टो'च्या स्तरावर घेतले जातील. प्रत्येक लहान-सहान प्रकरणात सर्वोच्च न्यायालयात जाण्याचा राज्यशासनाचा स्वभाव लक्षात घेता या दोनही महत्त्वाच्या बाबतीत शासन निश्चितपणे सर्वोच्च न्यायालयापर्यंत जाईल असे गृहीत धरूनच ही बांधणी करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे.

(vi) निरनिराळ्या शिक्षकांनी एक एका आणि वेगवेगळ्या व्यथेबाबत त्या व्यथेपुरता न्यायालयात जाण्याचा आग्रह धरल्यास त्या प्रकरणातील त्या व्यथेपुरती याचिका तयार करण्याच्या कामी महासंघाच्या घटक संघटना मदत करतील. अशा शिक्षकांना संघटीत करून त्यांच्या व्यथेप्रमाणे याचिका मुख्यत्वे मुंबई उच्च न्यायालयाच्या औरंगाबाद खंडपीठापुढे व गरज वाटल्यास इतरही खंडपीठापुढे दाखल करण्यात येतील. अशा याचिकांच्या बाबतीत उभे करावयाचे अर्थबळ हे त्या त्या शिक्षकांच्या मार्फत उभे करण्यात येईल.

१२. शासननिर्णय निर्गमित झाल्यापासून तर आतापावेतो या संबंधात महासंघाने केलेल्या प्रयत्नांचे तपशील नमूद असलेला ठराव क्रमांक २ आजच्या बैठकीत महासंघाने संमत केलेला आहे. आज आपल्यासमोर काय स्थिती आहे? याची माहिती त्या ठरावाच्या परिच्छेद १ मध्ये दिलेली असून परिच्छेद २ व ३ मध्ये महासंघाने त्यावेळी घेतलेले निर्णय व परिच्छेद ४, ५, ६ मध्ये याबाबत महासंघाने केलेल्या प्रयत्नांचे तपशील नमूद केलेले आहेत. सातव्या परिच्छेदात होणाऱ्या विपरित परिणामांना पराभूत करण्यासाठी घ्यावयाच्या निर्णयांची दिशा नमूद केलेली आहे. सात परिच्छेदांचा हा ठराव क्रमांक २ सोबत प्रसृत केलेला आहे.

१३. निरनिराळ्या याचिकांमध्ये उपस्थित करावयाच्या प्रश्नाबाबत उपयुक्त कागदपत्रे व घटनाक्रम तसेच विविध याचिकांमध्ये समाविष्ट करावयाचे प्रार्थना खंड याबाबतचे विवरण (Appendix giving details of the issues to be raised, documents and events to be used and prayer clause(s) to be framed in different petitions) सोबत परिशिष्टामध्ये दिलेले आहेत.

(डॉ. तापती मुखोपाध्याय)

अध्यक्ष

MAHARASHTRA FEDERATION OF UNIVERSITY & COLLEGE TEACHERS' ORGANISATIONS

(MFUCTO)

(डॉ. एस. पी. लवांदे)

सचिव

परिशिष्ट

उपस्थित करावयाच्या प्रश्नाबाबत उपयुक्त कागदपत्रे व घटनाक्रम तसेच विविध याचिकांमध्ये
समाविष्ट करावयाचे प्रार्थना खंड याबाबतचे विवरण

(Appendix Giving details of the issues to be raised, documents and events to be used
and prayer clause(s) to be framed in different petitions)

(A)

मा. मुंबई उच्च न्यायालयामध्ये मुख्यत्वे थकवाकी अदा करण्याबाबतची याचिका दाखल करण्यात यावी. यांसंदर्भात उपयुक्त घटनाक्रम व कागदपत्रे पुढीलप्रमाणे:-

(१) मंत्रिमंडळाने दिनांक ५ मार्च २०१९ रोजी बैठक क्रमांक २१५ मध्ये घेतलेला निर्णय व मुख्यत्वे मुख्यमंत्र्यांच्या सचिवालयाने त्याच दिवशी याबाबतची अधिकृतपणे पत्रक काढून घोषित केलेल्या मंत्रिमंडळाच्या निर्णयाची संकेतस्थळावरून उपलब्ध करवून घेतलेली मूळ प्रत. (P 85 NB 2019)

(२) उच्च शिक्षण विभागाने शासननिर्णय निर्गमित करतांना तेवढाच भाग लपवून ठेवण्याचे व शासननिर्णयात समाविष्ट न केल्याचे कृत्य.

(३) शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या बाबतीत थकवाकी अदा करण्याच्या संदर्भात स्वीकारण्यात आलेली व्यवस्था व त्याबाबतच्या शासनाच्या अधिसूचनेतील परिच्छेद १४. (P 17 NB 2019)

(४) सेवानिवृत्त झालेले सर्व शासकीय कर्मचारी, शिक्षक तसेच सेवानिवृत्त विद्यापीठीय व महाविद्यालयीन शिक्षक यांना थकवाकी अदा करण्याबाबतची व्यवस्था नमूद असलेला शासननिर्णय.

(५) सहाय्या वेतन आयोगाच्या वेळी १७ जानेवारी २०१३ रोजी अलाहाबाद हायकोर्टाने थकवाकी अदा करण्याच्या बाबतीत दिलेला निर्णय. (P 31 NB 2013) (Court No. - 9 Case :- Writ - A No. - 64068 of 2011 Petitioner :- Dr. Hridaya Nath Tripathi Respondent :- The State Of U.P. And Others Order Date :- 17.1.2013) Ruled as follows :-

"In view of the aforesaid facts, we are of the view that the stand taken by the State Government in the impugned order is wholly erroneous and cannot be sustained. The proper course available to the State Government is first to pay the amount pursuant to the recommendations of the UGC, which admittedly has been accepted by the State Government and thereafter shall apply to the Central Government for reimbursement of the amount so incurred towards the payment of arrears of salary. For the reasons aforesaid, the impugned order dated 21.8.2011 is liable to be quashed. Accordingly, impugned order dated 21.8.2011 is hereby quashed."

(६) सहाय्या वेतन आयोगाच्या वेळी मा. मुंबई उच्च न्यायालयात थकवाकी अदा करण्याच्या बाबतीत शासनाच्या वतीने देण्यात आलेली कबुली व त्याबाबतीत मा.न्यायालयाचा निर्णय नमूद असलेला परिच्छेद २. (P61 NB 2013) (In The High Court Of Judicature At Bombay Ordinary Original Civil Jurisdiction Writ Petition (Lodging) No.1326 Of 2012 Coram : Mohit S. Shah, C.J. & M.S. Sanklecha, J. Date : 10 May 2013)

प्रार्थनाखंड (Prayer Clause) :- थकवाकी अदा करण्याच्या बाबतीत खुद्द मंत्रिमंडळाने घेतलेला निर्णय व मुख्यमंत्र्यांनी जाहीर केलेल्या थकवाकी अदा करण्याच्या परिपत्रकानुसार पुढील एक महिन्यात अशी थकवाकी अदा करण्याचे आदेश निर्गमित व्हावेत.

(B)

मा. नागपूर खंडपीठासमोर रेग्युलेशन्सच्या बंधनकारकतेबाबतची याचिका दाखल केली जावी. यांसंदर्भात उपयुक्त घटनाक्रम व कागदपत्रे पुढीलप्रमाणे:-

(१) भारतीय संविधानाच्या सातव्या परिशिष्टामध्ये समाविष्ट असलेल्या केंद्र सूचीतील विषय क्रमांक ६६ यावर फक्त केंद्रशासनाचा अधिकार चालतो. न्यायालयाच्या अनेक निर्णयांनी व घटनेने स्थापीत झालेली ही व्यवस्था असून केंद्र सूचीतील विषयांवर राज्यातील उच्च शिक्षण विभाग दुरुस्त्या करू शकत नाही.

(२) नागपूर खंडपीठासमोर दाखल करावयाच्या याचिकेमध्ये मुख्यत्वे रेग्युलेशन्स हे बंधनकारक आहेत याबाबत सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेले निर्णय.

(३) ३० जुलै २०१९ रोजी विद्यापीठ अनुदान आयोगाला सादर केलेल्या टिपणातील (A Note on Additional points for consideration by the Hon'ble Chairman of UGC) पहिल्या मुद्यामध्ये समाविष्ट असलेला मा. सर्वोच्च न्यायालयाचा निर्णय. (P 136 NB 2019) याशिवाय उपरोक्त मुद्यातील सर्व संबंधित मुद्दे. (Judgement delivered by the Supreme Court of India in "Petitioner : State of Tamil Nadu & Anr. Etc. Etc. Vs. Respondent : Adhiyaman Educational & Research Institute & Ors. Etc." Date of Judgment is 24/03/1995.)

(४) प्रा. यशपाल विरुद्ध छत्तीसगढ राज्य या प्रकरणातील सर्वोच्च न्यायालयाचा निर्णय. (Prof. Yashpal and another, Petitioners v. State of Chattisgarh and others... Respondents. (AIR 2005 SUPREME COURT 2026) R. C. LAHOTI. C. J. I., G. P. MATHUR AND P. K. BALASUBRAMANYAN, JJ. Writ Petn. (C) No. 19 of 2004 with W. P. Nos. 295, 299, 346 and 525 of 2004, 565 of 2003, C.A. Nos. 5146, 5161, 5171, 5172, 5174, 5175, 5180, 5184, 5185, 5188, 5189, 5190, 5191, 5197 and 519 of 2004 D/- 11-2-2005) Ruled as follows :-

(ii) To the extent that the State legislation is in conflict with the Central legislation though the former is purported to have been made under Entry 25 of the Concurrent List but in effect encroaches upon legislation including subordinate legislation made by the Centre under Entry 25 of the Concurrent List or to give effect to Entry 66 of the Union List, it would be void and inoperative.

प्रार्थनाखंड (Prayer Clause) :- (१) विद्यापीठ अनुदान आयोगाचे रेग्युलेशन्स हे बंधनकारक आहेत असे मा. उच्च न्यायालयाने घोषित करावे. (२) रेग्युलेशन्सशी विसंगत असलेल्या दोनही शासननिर्णयातील सर्व तरतुदी रद्दबातल म्हणून जाहीर कराव्यात.

इंटेरिम रिलीफ :- सदरहू प्रकरणी सर्वोच्च न्यायालयाचे निर्णय लक्षात घेता रेग्युलेशन्सच्या कोणत्याही तरतुदीच्या विरोधात कोणतीही कृती किंवा कारवाई राज्यशासनाने किंवा विद्यापीठाने करू नये तसेच कोणतेही आदेश किंवा परिपत्रक काढू नये. (During the pendency of the petition.)

(C) मा. औरंगाबाद खंडपीठासमोर रेग्युलेशन्सच्या विरुद्ध शासननिर्णयातील तरतुदीमुळे दुखापत झालेल्या शिक्षकांना संघटित करून एक एका दुखापती बाबतच्या याचिका दाखल करण्यात याव्यात.

खाली नमूद केलेल्या दोन त्रुट्या 'उच्च शिक्षण विभागाच्या लक्षात आणून देण्याच्या धैर्याचा अभाव' एवढी एकच त्रुटी या त्रुटी समितीच्या लक्षात आली तरी सर्व त्रुट्या दूर होतील. :-

(i) भारताच्या घटनेने केंद्रसूचीत समाविष्ट केलेल्या विषयांच्या बाबतीत संसदेने केलेला "कायदा व त्या कायद्याच्या अंतर्गत करण्यात आलेले उपविधान" यावर दुरुस्त्या करण्याचा राज्यशासनाला कोणताही अधिकार नाही.

(ii) राज्याच्या मंत्रिमंडळाने थकवाकी अदा करण्याबाबत ठामपणे निर्णय घेतलेला असतांना तेवढाच भाग लपवून ठेवण्याचा व शासननिर्णयात समाविष्ट न करण्याचा अधिकार महाराष्ट्र शासनाच्या उच्च शिक्षण विभागाला भारताच्या घटनेने दिलेला नाही.

(ठराव क्रमांक १ चा परिच्छेद ८.१ पहा.)

MAHARASHTRA FEDERATION OF UNIVERSITY & COLLEGE TEACHER'S ORGANISATION

University Club House, B-Road, Churchgate, : Mumbai 400 020

RESOLUTION NO. 2

adopted by MFUCTO Executive Committee in its meeting held on 22.09.2019

1. Important developments at Government of India, UGC and State Government level regarding the implementation of the 7th Pay Commission Pay Scales are in the public domain, and can be briefly stated as below:-

(A) The UGC with the approval of the Union Cabinet issued "UGC Regulations on minimum qualifications for appointment of teachers and other academic staff in Universities and Colleges and measures for the maintenance of standards in higher education, 2018". The said Regulations were published on July 18, 2018 in Extraordinary Part III, Section 4 of the Gazette of India.

(B) In the Government of Maharashtra, decision was taken by the State Cabinet on 5th March 2019. The said decision on the same day, was made public by the Hon'ble Chief Minister through CMO. The decision as published by the official communication is as follows: -

"Implementation of 7th Pay-Revision would benefit around 26741 teachers and others who are working on equivalent posts. This would impose an additional expenditure of Rs. 2584 crores 47 lakhs on the state government treasury. Out of this, 50% will be State share and 50% will be Central share and this expenditure was approved by the State cabinet."

(C) The Department of Higher and Technical Education, Government of Maharashtra issued Government Resolution (GR) No. Misc-2018/C.R.56/18/UNI-1 dated 8th March 2019, on revision of pay scales of teachers in Non-Agricultural Universities, National Law University, Affiliated colleges, Government colleges/Institutes, as per 7th Central pay commission and another Government Resolution on the same subject was issued by Higher Education Department on 10th May, 2019.

The MFUCTO Executive Committee meeting held at Amravati on 21st April 2019, though welcoming the State cabinet decision, took serious cognizance of the anomalies and omissions in the GR.

2. The MFUCTO Executive Committee expressed concern at the complete disregard of the existence and provision of paragraph 16(iv)h of MHRD's Notification dated 2 November 2017, by the department of Higher and Technical Education. This provision makes it mandatory for states to accept composite scheme of UGC without any modification in order to get central

assistance. Further, the UGC ACT 1956 essentially intended to make provision for co-ordination and determination of standards in universities, which is covered under entry 66 of the List I (Union List) in seventh Schedule of the Constitution of India. Thus, it is the constitutional responsibility of the UGC to issue mandatory regulations. With this fact in the background, the Executive Committee noted that state government has not only modified the composite scheme (UGC Regulations - Gazette Notification dated 18 July 2018) by grossly destroying many provisions but has also violated the provisions of Indian Constitution. Similar attempts have been unsuccessfully made by the bureaucracy in every pay-revision. **No government officer is empowered to overwrite UGC regulations. In view of the above-mentioned mischievous and prejudiced act of the bureaucracy, the Executive Committee resolved to oppose the distortion of UGC scheme with full strength by MFUCTO.**

3. The MFUCTO Executive Committee further observed that at the time of 6th pay - revision, the reimbursement scheme by the Centre was closed on 1st July 2018. Similarly, for 7th pay-revision, the date of 31st March 2020 is communicated to state governments vide Central gazette dated 1st March 2019, with further clarification that no claim of state governments shall be considered for financial assistance after this day. In the GR on pay-revision for state government employees, dated 30th January 2019, vide its paragraph 14 the mechanism of arrears payment is mentioned. Further, in the GR dated 24th January 2019 vide its paragraph 6, mechanism for disbursing the Arrears of revised pensions is mentioned. **However, the GR issued on 8 March 2019, for university and college teachers in Maharashtra, is silent about the mechanism of Arrears' payment.** This is a deliberate act on the part of high-handed bureaucracy which is ready to forego central grant of Rs 1200 to 1300 crores rather than pay arrears to university and college teachers. **The MFUCTO Executive Committee strongly condemned this mentality and adopted a detailed Resolution with an Action Program. It was also resolved that in the event that talks do not materialize with the government and the issue is not resolved, the Executive Committee will take a decision for intensification (including Legal options)**

4. On 30th April 2019, copies of the MFUCTO

कुलगुरुंच्या कार्यालयापासून १०० फुटावर कार्यरत असलेल्या विधी विभागाच्या 'प्रोफेसर' दर्जाच्या विभाग प्रमुखाशी सल्लामसलत करणे कुलगुरुंना निरर्थक वाटावे व अशा घटनात्मक प्रश्नावर कुलगुरुंनी मंत्रालयातील 'बडेबाबु'चे मार्गदर्शन मागावे यावरून आमच्या विद्यापीठांच्या प्रशासनाचा प्रवास कोणत्या भयसूचक मार्गावरून चालू आहे याचे पुरेसे दर्शन होते.

(ठराव क्रमांक १ चा परिच्छेद ८.४ पहा.)

Resolution with a letter from President and General Secretary, MFUCTO were submitted to, both, the Chief Minister and the Minister, Higher and Technical Education. The teaching community was further angered by more amendments to the UGC Regulations issued by the Department of Higher and Technical Education vide Corrigendum No. Misc-2018/C.R.56/18/UNI-1 dated 10th May 2019. There has been no response, till date, either from the Chief Minister or the Minister, Higher and Technical Education, to MFUCTO's request for a meeting. **All units of MFUCTO mobilised large number of teachers for the major mass Actions, as per the MFUCTO resolution:**

ii) **On June 17, 2019** all affiliated units of MFUCTO held demonstrations in their respective universities and submitted the MFUCTO Resolution to their Vice Chancellors.

iii) **On June 24, 2019** centralized demonstration was held at the office of Director of HE, Pune from 12.00 noon to 4.00 p.m.

iv) **On July 1, 2019** teachers from all over the State participated in a Dharna at Azad Maidan, Mumbai from 12.00 noon to 4.00 p.m.

v) **On July 22, 2019** teachers from all over the State participated in a Dharna at Delhi and submitted a Memorandum to offices of Hon'ble Minister, HRD and Chairman, UGC.

5. Advance copies of the memoranda to Hon'ble Minister, HRD and Chairman, UGC were submitted to their respective offices on 15th July 2019. Thereafter, in telephonic discussion with President, MFUCTO, the Chairman agreed to meet MFUCTO delegation on 30th July 2019. On the day of the Dharna in Delhi, Mr. Sanjay Dhotre, Minister of State, MHRD met MFUCTO delegation in his office. The delegation submitted a memorandum to him and apprised him of the violation of the constitutional provisions by the implementation of UGC regulations by the government of Maharashtra. He gave a patient hearing and assured to speak to the state government. The MFUCTO delegation also met Secretary, UGC who confirmed the appointment with Chairman, UGC on 30th July 2019 and assured that the UGC has taken this issue very seriously.

6. The Chairman, UGC on the given day held a full-fledged meeting with the MFUCTO delegation, when Secretary and other officials of UGC were also present. The delegation elaborately highlighted the distortion of the composite scheme of UGC by the unconstitutional modifications of UGC Regulations by the state government, encroaching on the power of UGC.

The attention of Chairman, UGC was drawn to Vice Chancellors' directives, issued in various universities of Maharashtra subsequent to the GR and were consequentially violative of UGC's mandatory regulations. The MFUCTO delegation expressed concern at the chaos this would create in co-ordination and maintenance of standards of higher education, which may spread in other states. The delegation requested the UGC Chairman to issue directions to all the Universities in Maharashtra to implement the scheme along with UGC Regulations-2018 in its letter and spirit. The Chairman, UGC expressed his concern at these developments. He further expressed that UGC has limited powers in this respect and that it would seek intervention through the MHRD. But since last three weeks there is no communication from UGC in this regard.

7. In the given situation, the MFUCTO maintains its original position as per the resolution adopted on 21st April 2019 (underlined in para 3 above) to intensify the struggle, including taking legal steps. **Clearly, three fundamental issues have to be challenged legally. :-**

i) Grossly illegal and unconstitutional modification of UGC Regulations-2018 in the GR and Corrigendum dated 8/3/2019 and 10/5/2019 respectively and subsequent directives of Universities prescribing provisions contrary to the mandatory UGC Regulations 2018, in the State of Maharashtra.

ii) Omission of the modalities and timeframe for payment of Arrears, a major benefit for teachers from the pay-revision, in the GR dated 8/3/2019. This is not only (a) violation of Cabinet decision taken on 5 March 2019 where State Cabinet has approved the additional expenditure that would arise from 7th Pay-revision, but is also (b) discrimination against university and college teachers vis-à-vis state government employees and pensioners in view of the clear mention of mechanism for disbursement of the Arrears of revised pay and revised pensions in the relevant GRs stated in para 3 above.

iii) Thousands of teachers are deprived of getting the full benefit – academic and financial- of the 7th Pay-revision due to modifications of UGC Regulations 2018.

Dr. Tapati Mukhopadhyay
(President)

Dr. S.P Lawande
(General Secretary)

विद्यापीठातील विधी विभागाच्या प्रमुखांशी चर्चा करणे
अडचणीचे वाटत असेल तर

**घटनात्मक स्थितीच्या या अ-ज्ञान पालनकर्त्यांनी भारतीय
घटनेचे कलम २५४ एकदा निदान
वाचून तरी पहावे**

अशी विनंती करण्याशिवाय आपण या क्षणी वेगळे काही करू शकत नाही याचे
या कार्यकारी मंडळाला मनापासून दुःख वाटते.

(ठराव क्रमांक १ चा परिच्छेद ८.५ पहा.)

संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

क्रमांक - संगवाअवि/८/सी-१६३३/२०१९

दिनांक - २१.०८.२०१९

प्रति,

मा. सचिव, महाराष्ट्र शासन,

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग मंत्रालय, विस्तार भवन, मुंबई - ३२

विषय :- महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या कार्यकारी मंडळाने रविवार, दिनांक २१ एप्रिल, २०१९ रोजी संमत केलेल्या ठरावावर महाराष्ट्र शासनाला आपले मत कळविणे बाबत.

महोदय,

Nagpur University Teachers' Association यांचे दिनांक १७ जून, २०१९ रोजीचे निवेदन या कार्यालयाला प्राप्त झाले असून प्राप्त निवेदनाची प्रत सोबत जोडलेली आहे. सदर निवेदनामध्ये त्यांनी खालील बाबी नमूद केलेल्या आहेत.

क्र. १ महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या कार्यकारी मंडळाने रविवार, दिनांक २१ एप्रिल २०१९ रोजी संमत केलेल्या ठरावाची प्रत मी आपणास सादर करित आहे. उक्त ठरावानुसार आपल्या विद्यापीठाच्या अंतर्गत कार्यरत विद्यापीठीय व महाविद्यालयीन शिक्षकांनी आज दुपारी ४ वाजता विद्यापीठ कार्यालयासमोर धरणे आंदोलन आयोजित केले असून उक्त ठरावाची प्रत यथोचित मताभिव्यक्तीसाठी आपणास सादर करण्याचे आयोजित केलेले आहे.

क्र. २ भारतीय संविधानाच्या सातव्या परिशिष्टात नमूद असलेल्या केंद्रसूचीतील विषयांवर कायदे करण्याचा अधिकार हा फक्त केंद्र शासनाचाच अधिकार आहे याची आपणास जाणीव आहे. भारतीय संविधानाच्या कलम २४६ अन्वये असलेल्या अधिकारांचा वापर करून केंद्रशासनाने विद्यापीठ अनुदान आयोग कायदा १९५६ हा अधिनियम तयार केलेला आहे. या कायद्याच्या २६ व्या कलमान्वये विद्यापीठ अनुदान आयोगाने केलेले "UGC Regulations on minimum qualifications for appointment of teachers and other academic staff in Universities and Colleges and other measures for the maintenance of standards in Higher Education, 2018" हे रेग्युलेशन्स भारत शासन राजपत्रामध्ये प्रसृत करण्यात आलेले आहेत.

क्र. ३ वेतन श्रेण्यांची अंमलबजावणी सुरू होण्याच्या पूर्वी असे रेग्युलेशन्स विद्यापीठ अनुदान आयोगाने प्रसृत करण्याची भारतीय संविधानाच्या इतिहासातील ही पहिलीच वेळ आहे. याची आपणास जाणीव आहे. अनधिकाराने मंत्रालयातील नोकरशाहीने या रेग्युलेशन्सची तोडफोड करून त्यामध्ये घटनेच्या कोणत्याही कलमाने अधिकार दिलेले नसतांना शासननिर्णयाद्वारे अनेक दुरुस्त्या करण्याचा उपक्रम हाती घेतलेला आहे.

क्र. ४ विद्यापीठाचे कुलगुरू या नात्याने आपल्या अखत्यारीत असलेल्या राज्यशास्त्र विभाग, घटनाशास्त्र विभाग व विधी विभाग यातील तज्ज्ञांशी चर्चा करून आपण राज्यशासनाला यासंदर्भात अभ्यासपूर्ण सल्ला द्यावा व विद्यापीठावर

जिल्हा कार्यकारिणी व तालुका कार्यकारिणीच्या तातडीच्या सभा

संघटनेच्या जिल्हा कार्यकारी मंडळांच्या व तालुका कार्यकारी मंडळांच्या तातडीच्या बैठकी आयोजित करण्यात याव्यात. जिल्हा पदाधिकार्यांनी व तालुका पदाधिकार्यांनी आपआपल्या जिल्ह्यामध्ये व तालुक्यामध्ये दौरे आयोजित करून महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या कार्यकारी मंडळाने दिनांक २२ सप्टेंबर २०१९ रोजीच्या बैठकीत संमत केलेल्या ठरावाबाबत माहिती करून घ्यावी व अर्थसहाय्याचे रेखांकित धनादेश दिनांक २४ नोव्हेंबर २०१९ रोजी आमसभेच्या वेळी कोषाध्यक्षांच्या सुपूर्द करावे अशी विनंती आहे.

- सचिव "नुटा"

आलेल्या या घटनात्मक संकट प्रसंगी निश्चित व उघड भूमिका घेऊन या विषयावर व विषयोक्त ठरावातील इतर बाबींवर आपले अभ्यासपूर्ण मत शासनास कळवावे अशी आपणास विनंती आहे.

सातव्या वेतन आयोगा संबंधित महाराष्ट्र शासनाने दिनांक ८ मार्च, २०१९ रोजी शासन निर्णय निर्गमित केलेला असून विद्यापीठाद्वारा सदर शासन निर्णयाची अंमलबजावणी करण्याकरीता निदेश क्र. ०८/२०१९, दि. २ एप्रिल, २०१९ निर्गमित केलेला आहे.

प्राप्त निवेदनातील बाबी ह्या शासनाशी निगडित असल्यामुळे सदर निवेदन आपल्याकडे माहितीकरीता व आवश्यक त्या मार्गदर्शनाकरीता पाठविण्यात येत असून सदर निवेदनाच्या संदर्भात आवश्यक मार्गदर्शन प्राप्त झाल्यास संघटनेला तसे कळविण्यात येईल.

आपला विश्वासू,

सहपत्रे :- वरीलप्रमाणे कुलसचिव, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ
माहितीकरीता :- (१) डॉ.पी.बी.रघुवंशी, (अध्यक्ष) Nagpur University Teachers' Association, बुटी प्लॉट, राजापेठ, अमरावती (२) श्री.व्ही.एस.देशमुख, (उपाध्यक्ष) Nagpur University Teachers' Association, बाबाजी दाते कला व वाणिज्य महाविद्यालय, यवतमाळ

ADDITIONAL AGENDA

Additional Agenda of the General Body Meeting of Nagpur University Teachers' Association to be held at 12.00 noon on Sunday, the 24th November, 2019 at Shri Shivaji Arts, Commerce and Science College, Akola is as follows :-

विषय क्रमांक ७७३ :

महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाचे ठराव

कार्यकारी मंडळाच्या वतीने मांडण्यात आलेला पुढील ठराव विचारात घेणे व संमत करणे :-

थकवाक्री अदा करण्याबाबत मंत्रिमंडळाने निर्णय घेतल्यानंतर सुद्धा शासननिर्णय काढतांना ती बाब लपविली जाते किंवा वगळली जाते हा प्रकार जेवढा निंदास्पद आहे तेवढाच केंद्र शासनस्तरावर करण्यात आलेल्या रेग्युलेशन्समध्ये उच्च शिक्षण विभागाने दुरुस्त्या करण्याचा प्रकारही आश्चर्यकारक, बेकायदेशीर व घटनाबाह्य आहे. अशा स्थितीमध्ये महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या कार्यकारी मंडळाने रविवार, दिनांक २२ सप्टेंबर २०१९ रोजीच्या बैठकीत ठराव क्रमांक १ व २ संमत करून न्यायालयीन संघर्ष उभा करण्याचा घेतलेला निर्णय म्हणजे योग्य वेळी उचललेले योग्य पाऊल होय. सर्व शिक्षकांनी या न्यायालयीन संघर्षामध्ये सर्वतोपरी सहभागी व्हावे असे ठरविण्यात येत आहे. (महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाने संमत केलेला ठराव क्रमांक १ याच बुलेटीनच्या पृष्ठ १६९ वर व ठराव क्रमांक २ पृष्ठ १७४ वर प्रसृत केलेला आहे.)

विषय क्रमांक ७७४ :

वेतन आयोगासंबंधी नुटा बुलेटीनचे विशेषांक

कार्यकारी मंडळाच्या वतीने मांडण्यात आलेला पुढील ठराव विचारात घेणे व संमत करणे :-

सातव्या वेतन आयोगाबाबतच्या न्यायालयीन संघर्षात सहभागी होत असतांना यापूर्वीच्या वेतन आयोगाच्या वेळी अखिल भारतीय प्राध्यापक महासंघ, महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघ यांच्या नेतृत्वाखाली करण्यात आलेल्या संघर्षाची तपशीलवार माहिती देणारे नुटा बुलेटीनचे विशेषांक काढण्याचा जो उपक्रम कार्यकारी मंडळाने हाती घेतला आहे त्याबद्दल ही सभा मनापासून समाधान व्यक्त करित असून सर्व शिक्षकांनी या कामी सहकार्य करावे असा ठराव करित आहे.

NUTA BULLETIN (Official Journal of NAGPUR UNIVERSITY TEACHERS' ASSOCIATION) **EDITOR :** Prof. Vivek S. Deshmukh, Balaji Society, Yavatmal 445 001. **PUBLISHER :** Dr. Prakash Tayade, 55, "Aai" Dr. Punjabrao Deshmukh Colony, Near V.M.V. Campus, Amravati 444 604 Published at NUTA Bulletin Office, Shikshak Bhavan, Sant Gadge Baba Amravati University Campus, **Amravati- 444 602. PRINTED AT** Bokey Printers, Gandhi Nagar, Amravati. (M.S) **REGD NO. MAHBIL/2001/4448** Postal Registration No. ATI/RNP/078/2018-20 (Uploaded on www.nuta.in on 01.10.2019) Price : Rs. Five / Name of the Posting office : **R.M.S. Amravati.** Date of Posting : **15.10.2019**

If Undelivered, please return to : NUTA Bulletin Office, Shikshak Bhavan, Sant Gadge Baba Amravati University Campus, Amravati- 444 602.

To,.....

.....
.....
.....
.....